

EXCEPTION, *s.* (Act of excepting) वञ्चनं—ञ्चनं, अपासनं, पर्युदासः, युदासः, अपहानिः, विनिमोक्तः, परिहारः—हरणं, व्यतिरेकः, व्याप्तिः, अपवादः, निषेधः—(In grammar) निपातनं, ग्रहणं, चिपक्षः, चिधि-बोधः, विधिबोधः—(That which is to be excepted) वञ्चनीये, वञ्च्ये—(Objection) बाधः—धा, अपवादः, उद्गाहः.

EXCEPTIONABLE, *a.* बाध्यः—धा—ध्यं, परिहरणीयः—या—यं, परिहाय्यः—ध्या—ध्यं, वञ्च्यः—ञ्च्यं—ञ्च्यं, वञ्चनीयः—या—यं, अपश्लेष्टः—स्ता—सं.

EXCEPTED, *p. p.* उद्धृतः—ता—तं, निहृतः—ता—तं, व्यपस्थितः—ता—तं.

EXCEPTION, *s.* उद्धारः, निहारः, व्यपस्थितिः, *f.* वृत्तिः, *m.* वृत्तिकरणं.

EXCESS, *s.* अधिकता, अधिक्यं, चातिरेक्यं, चातिशय्यं, उद्रेकः, उपचयः, चातिरिक्ता, उन्नेकः, भूशतः, भाष्यं, भूशमा *m.* (नं). उल्केषः, गाढता, चातिरिक्ता, समभिहारः, एकान्तत्वं, अपरिमितत्वं, बाहुल्यं, प्राच्यं.

—(Transgression of due limits) मर्यादातिक्रमः, अनमर्यादा, अतिक्रमः, क्षापाहारः, जलव्ययः—(Intemperance in eating, &c.) क्षापाहारिविषयं संशयः.

EXCESSIVE, *a.* चतिरि चतिशयं वा सु prefixed, जलनः—ता—नं, गाढः—दा—ढं, भूरिः—रि—रि, अधिकः—का—कं, अतिमात्रः—चा—वं, अपरिमितः—ता—नं, अमितः—ता—नं, अतिमितः—ता—नं, निताप्तः—ता—नं, आत्यन्तः—ता—कं, प्रगाढः—दा—ढं, उदाहः—दा—ढं, उद्विक्तः—का—कं, अतिमर्यादः—दा—ढं, एकान्तः—ता—नं, भूशः—शा—शं, सुभूशः—शा—शं, निभेदः—रा—रं, भरः—रा—रं, उल्केषः—दा—ढं, अतिशयः—यिनी—यि (नं), अतिशायनः—ता—नं, अतिरिक्तः—का—कं, परमः—चा—नं, परः—रा—रं; 'excessive heat, अतिदाहः, गुरुतापः; 'excessive speaking', अतिशयोक्तिः *f.*; 'excessive sleep', सुनिद्रा, निभेदनिद्रा; 'excessive rain', भूरिपृष्टिः *f.*; 'excessive pain', तीव्रवेदना.

EXCESSIVELY, *adv.* भूशं, सुभूशं, निभेदं, जलनं, अतिशयं—येन, अतिशयं, गाढं, प्रगाढं, उदाहं, निताप्तं, अतिमात्रं, एकान्ततः, जलनं, निदं, अतिमर्यादं, अतिरिक्तं, सुभूशं, तीव्रं, बलवत्, अतिवेलं. Often expressed by चतिरि वा सु चतिशयं prefixed; as, 'excessively sharp', अतितीक्ष्णः—दृष्टा—रुष्टं.

To EXCHANGE, *v. a.* परिवृत्तं in caus. (—वञ्चयति—यितुं), निमे (c. 1. —मयते—मातुं), विनिमं, विने, all with acc. and inst. c., प्रतिदा, परिवर्त्तं कृ, विनिमयं कृ, व्यतिहृ (c. 1. —हरति—हर्तुं), प्रतिपृष्ट (c. 10. —पृष्टयति—यितुं). 'To exchange' may be expressed by the phrase 'having given one thing to take another,' अन्यद् दत्त्वा अन्यद् खादा, or अन्यत् दत्त्वा अन्यद् ग्रहं (c. 9. गृह्णाति, ग्रहोत्तुं); 'he exchanges beans for sesamum seeds, तिलैर् बभान् परिवर्त्तयति or तिलैः प्रति बभान् ददाति; 'liquids to be exchanged for liquids,' रसा रसेर निमात्रव्याः; 'not to be exchanged,' अपरिवर्त्तनीयः—या—यं, अप्रतिपद्यः—व्या—वं.

EXCHANGE, *s.* परिवर्त्तनं—वर्त्तनं, परिवृत्तिः *f.*, परीवर्त्तनं, विनिमयः, विमयः, निमयः, निमयः, विमयः, वेमयः, प्रतिवर्त्तनं, परिदानं, परावर्त्तनं, परावृत्तिः *f.*, व्यतिहारः, व्यतीहारः, निमयाः—(Barter) भाखविनिमयः—(Place where merchants meet) वैधिचलनं, वणिक्समागमचलनं; 'exchange of civilities,' प्रतिपूजनं; 'exchange of favours,' परस्परोपकारः; 'exchange of blows,' अन्योपघातः, व्यतिहारः; 'in exchange for,' प्रति, विनिमयनः; 'in exchange for one's life,' स्वप्राणविनिमयेन.

EXCHANGEABLE, *a.* परिवर्त्तनीयः—या—यं, निमात्रयः—व्या—वं, प्रतिपद्यः—व्या—वं.

EXCHANGED, *p. p.* परिवर्त्तितः—ता—तं, परिवृत्तः—ता—तं, परावृत्तः—ता—तं.

EXCHANGER, *s.* परिवर्त्तकः, परिवर्त्तनकृत्, विनिमयकरी *m.* (नं), विमयकारी *m.* (नं).

EXCHEQUER, *s.* (Treasury) राजकोषः, राजधनागारः, राजधनगृहं. राजसकोषः; 'chancellor of the exchequer,' कोषाध्यक्षः, कोषाधीशः, कोशाधीशः, राजधनाधिकारी *m.* (नं), राजसचालकः, गन्नाधिपः—(Court). See CHANCERY.

EXCHASABLE, *a.* (article) शुल्कस्थानं, करस्थानं.

EXCISE, *s.* स्वदेशनिमित्तद्रव्याणां राजशस्यभागः or राजदेयो भागः, शुल्कः—लं, करः, स्वधिपयनिमित्तद्रव्येषु राजनिरूपितः करः.

To EXCISE, *v. a.* स्वदेशनिमित्तद्रव्याणां or द्रव्येषु राजशस्यभागं भागं निरूप्य (c. 10. निरूपयति—यितुं) or राजदेयभागं निरूप्य, करं or शुल्कं निरूप्य or स्या in caus. (स्थापयति—यितुं).

EXCISEMAN, *s.* स्वदेशनिमित्तद्रव्याणां राजशस्यभागनिरूपकः, शुल्कसच्यक्षः, करार्थक्षः, करनिरूपकः, करग्राही *m.* (नं), करपटः.

EXCISION, *s.* उच्छेदः, उत्थितिः *f.*, उल्लेखनं, कर्त्तनं, पिच्छेदः, विच्छिन्निः *f.*, उत्थादनं, उच्छादनं, विनाशः.

EXCITABLE, *s.* उत्तेजनयता, उद्दीपनीयता, उत्तेजनक्षमता, उत्तापनीयता, प्रकोपणीयता, शोकोपयिता.

EXCITABLE, *a.* उत्तेजनयः—या—यं, उत्तापनीयः—या—यं, उद्दीपनीयः—या—यं, प्रवर्त्तनीयः—या—यं, प्रकोपणीयः—या—यं, शोकोपणी—पिच्छी—यि (नं), पिच्छवेगी—मिनी—यि (नं).

EXCITANT, *s.* रुचकं, प्रोचनं, दीपकं, तेजनं, तेजोवर्धनं.

EXCITATION, *s.* उत्तेजनं, समुत्तेजनं, उत्तापः—पनं, उद्दीपनं, दीपनं, प्रोचनं, प्रोत्साहः—हनं.

To EXCITE, *v. a.* उत्तेज् in caus. (—तेजयति—यितुं), समुत्तेज्, उत्प्रे in caus. (—तापयति—यितुं), उद्दीप्य (c. 10. —दीपयति—यितुं), दीप्य, उत्पा in caus. (—पापयति—यितुं, री. स्था), सुत्पा, उद्युत् in caus. (—योययति—यितुं), उत्तर्य in caus. (—साहयति—यितुं), प्रोत्साह्य, प्ररुच्य in caus. (—रोचयति—यितुं), प्रवृत्त in caus. (—वर्त्तयति—यितुं), बुद (c. 10. बोदयति—यितुं), प्रबुद, मबुद, परिबुद, सम्बुद (c. 10. —बुधयति—यितुं), उदन् (c. 2. —हन्ति—न्तुं)—(Create, cause) मन् (c. 10. जनयति—यितुं), उन्मद (c. 10. —पादयति—यितुं); 'to excite divisions,' भेदं मन्.

EXCITED, *p. p.* उत्तेजितः—ता—तं, तेजितः—ता—तं, समुत्तेजितः—ता—तं, उत्तापितः—ता—तं, उत्तरतः—ता—तं, उद्दीपितः—ता—तं, उद्युक्तः—का—कं, प्रवर्त्तितः—ता—तं, उत्पापितः—ता—तं, उदतः—ता—तं, चिनिवृत्तः—ता—तं, बोदितः—ता—तं, उद्युतः—व्या—रि, कुतोद्यमः—मा—नं, संरमा—आ—अं, उन्मुम्भितः—ता—तं—(Caused) मजितः—ता—तं, जातः—ता—तं, उत्तरतः—ता—तं—(Under emotion) चिच्छवेगवान्—वती—वत् (नं), अन्यथा—वृत्तिः—वृत्तिः—वृत्ति, गतशान्तिः—निः—नि, गतधृतिः—ति—ति.

EXCITEMENT, *s.* उत्तापः, उत्तेजता, उत्तेजनं, उद्दीपः—पनं, उद्दीपिः *f.*, दीपनं, प्रोचनं, उत्तापनं, प्रोत्साहः—हनं, प्रवर्त्तनं, प्रवर्त्तः—वर्त्तनं, प्रवृत्तिः *f.*, उत्तेजनः—उन्मदः, उदतिः *f.*, उद्योगः, संरम्भः—(Emotion) चिच्छवेगः, उल्क्यः—विज्ञोत्तापः.

EXCITER, *s.* उत्तापकः, उद्दीपकः, दीपकः, उत्तापकः, उत्तेजकः, प्रोत्साहकः, प्रवर्त्तकः.

EXCITING, *a.* उद्दीपकः—का—कं, चिच्छोत्तापकारी—रिच्छी—रि (नं).

To EXCLAIM, *v. n.* उक्कुञ्ज (c. 1. —क्रोशति—क्रोषुं), चिक्कुञ्ज, प्रकुञ्ज, उच्चैःस्वरं पुष्प in caus. (भोषयति—यितुं), उद्गुष्प, विपुष्प, उच्चैः or प्रकाशं पट् (c. 1. वदति—दितुं) or भाष्प (c. 1.) भाषते—यितुं, उच्चैःस्वरं कृ, उच्चैःपुंषु कृ, उच्चभाषणं कृ, उच्चवाक्म उदरं (c. 10. —इरपति—यितुं),